

СЕКЦІЯ І УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ, МОНІТОРИНГ
ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ

ІНОЗЕМНА МОВА В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Ткаченко Н.Д., ст. викл.
*Національний університет
харчових технологій, лі. Київ*

Актуальність інтегрування України в європейський економічний простір призвела до переймання європейських стандартів організації учбового процесу, а саме до введення модульної системи розподілу учбового матеріалу та контролю за його засвоєнням студентами. Метою введення модульної системи оцінки знань студентів є заохочення та підвищення рівня підготовки майбутніх спеціалістів для повноцінного співробітництва з іноземними партнерами. Як викладачі, так і студенти відмічають позитивні та негативні риси модульних програм. Позитивно вважають відкритість об'єкту вивчення, виведення єдиних контрольних робіт перед виставленням модулів, можливість не складати іспитів та заліків, ін. Але можна зрозуміти незадоволення студентів, які вчасно не набрали балів для отримання стипендії.

До модульних програм з іноземних мов відібрані найкращі матеріали для розвитку пізнавальної та мовленнєвої активності студентів. Цікавим і дуже перспективним напрямом є введення логічних понять та їхніх зв'язків у навчання граматики та лексики, узагальнення граматичного матеріалу за поняттєвими ознаками, наприклад, різні способи відображення майбутнього часу. Акцент на загальноосвітню тематику є позитивною рисою модульної програми кафедри іноземних мов загальної підготовки НУХТу незважаючи на той факт, що метою навчання студентів технологічних та технічних спеціальностей є вміння отримувати інформацію зі спеціальності з іноземних джерел і спілкуватися на професійну тематику. Підтвердженням необхідності такого вибору навчального матеріалу є спостереження, що випускники технікумів, де вони займалися переважно перекладом спеціальних текстів, не завжди володіють граматиною іноземної мови, мають труднощі у спілкуванні.

Короткий курс англійської мови з однією парою на тиждень не дає можливості студенту зосередитися на вивченні програмних тем по великих текстах підручників, насичених граматиною та лексикою. Деякі студенти виявляють власну ініціативу, влаштовуючися на курси іноземних мов, де вони вчать по іноземних підручниках, які складаються з невеличких вправ з граматичними та лексичними явищами і обіймають прості життєві ситуації; при цьому використовується багатий ілюстративний матеріал.

На нашу думку, ідеальним матеріалом вивчення могли б забезпечити студентів підручники, побудовані на діалогічному мовленні, на зразок підручника Китайгородської, але у якому загальноосвітня тематика перепліталася б з професійною. Структура конференції та наукової дискусії найбільше відповідають потребам майбутніх науковців. Діалоги мають містити причинно-наслідкові зв'язки, відображені вступними та зв'язковими словами, засоби доказу, суперечки, підтвердження, тощо.

З іншого боку, оволодіння пошуком інформації, переклад іноземних періодичних видань та монографій на рідну мову, а також переклад рецептів, ярликів, інструкцій до вживання харчової продукції на іноземну мову, тощо робить необхідним включати до підручників монологічний текстовий матеріал.

При всіх позитивних рисах учбової програми, вона вимагає постійного доповнення різножанровим текстовим матеріалом викладачами на заняттях іноземної мови. Тим більше, що не можна створити одного підручника з об'ємним загальноосвітнім, а також спеціалізованим матеріалом для багатьох професій. Тут спостерігається різноманіття видів об'єкту вивчення. Деякі викладачі обирають поезію як засіб розвинутого творчих здібностей студентів. Інші працюють над газетою. Хтось вивчає спецтекст з першого курсу.

Находження іноземної періодики до бібліотеки НУХТу у минулі роки створило традицію обробки журналів студентами — переклад заголовків змісту, реферування та анотацію окремих статей для використання викладачами спеціальних кафедр. На жаль, зараз

бібліотека не має фінансів для поновлення міжбібліотечних зв'язків з іноземними державами. За сучасних умов допомога спонсорів могла б сприяти вирішенню цієї проблеми.

Серед позитивних напрямків у навчальній діяльності студентів старших курсів зі спеціальних дисциплін треба відмітити її скерованість на використання оригінальних та перекладених джерел іноземною мовою, чим створюється явище занурення у іноземну мову і досягається поглиблення як поняттєвої бази студента, так і знання іноземної мови. Саме такий підхід до навчання дозволяє значно наблизити вищу школу до європейських стандартів якості знань. Добрий приклад подає кафедра біотехнології.

Інертність ряду студентів до вивчення іноземної мови на перших курсах вдається подолати, спрямовуючи розмову на спеціальні предмети, які вони вивчають. Так, заняття хімією на уроці іноземної мови відображуються у написанні та поясненні хімічних формул, описі процесів реакцій. Майбутні біотехнологи з задоволенням обговорюють хімічні та біохімічні процеси. Студенти, які вивчають точні науки, тяжіють до пояснення математичних понять та операцій.

Наведені факти вказують на те, що майбутня професія є головним об'єктом вивчення для студента, а іноземна мова повинна обслуговувати процес навчання, йдучи паралельно з курсами основних навчальних дисциплін, відображуючи їх у монологічному та діалогічному мовленні. Навіть опис робочого дня студента може бути скерований на деталізацію заняття чи підготовки домашнього завдання зі спеціальної дисципліни; опис кімнауи — на опис хімічної лабораторії, розповідь про свій університет, освіту — на дослідницьку роботу викладачів та студентів. Таке корелювання загальноосвітнього та спеціального матеріалу дозволить студенту глибше усвідомлювати термінологічні зв'язки рідного та іноземного матеріалу, сприятиме подоланню невпевненості перед іноземним кодом за допомогою інтернаціоналізмів та підвищенню мовленнєвої активності студента на занятті. Іноземна мова сприяє розвитку поняттєвої бази студентів, оскільки робота над лексикою вимагає використання логічних операцій: аналізу, синтезу, порівняння, протиставлення, послідовності, причини — наслідку, тощо; лінгвістичних операцій: пояснення, перифразу, пошуку синонімів, похідних, словосполучень, ситуацій вживання.

ту. Крім пізнавального та навчального значення економічних текстів слід відмітити їхню виховну роль як засобу розвинування таких рис майбутнього спеціаліста, як відповідальність, послідовність, рішучість, економність, тощо.

Провідним методом у роботі кафедри іноземних мов загальної підготовки є метод занурення у мову. Перспективним напрямком завжди була орієнтація майбутніх спеціалістів на переклад, особливо, переклад на іноземну мову. Така мовленнєва діяльність може сприяти підготовці перекладачів у плані надання студентам другої спеціальності. На жаль, кафедра іноземних мов загальної підготовки не має комп'ютерного класу, що обмежує як контроль знань, так і самостійну роботу студентів, які бажають вчити мову за курсом Оксфорду чи Кембріджа.

Одним з нововведень у виданні навчальної літератури є подання на гриф електронних підручників та посібників. З одного боку, студенти дійсно потребують програмованих електронних посібників, тестів, лабораторних робіт. Багато студентів мають персональні комп'ютери. З другого боку, відсутність суцільного посібника (підручника) з вправами, вказівками з граматики, перекладу текстів на уроці є безумовним ускладненням у навчанні.

Можливо було б поєднати електронний підручник з його виданням хоча б в обмеженій кількості, не виключаючи можливість часткового покриття затрат на видання за рахунок викладачів.

Узагальнюючи, можна сказати, що зміст дисципліни «іноземна мова» має бути невід'ємним від змісту основних предметів вивчення. Тільки в такому ідеальному варіанті можна досягти поєднання зацікавленості студента з оволодінням ним багатожанровою і, особливо, спеціальною лексикою для використання в науковій та міжнародній діяльності. Створення відповідних навчальних видань та технічної бази сприяє підвищенню знань студентів.